

EDINOST

Glasiló slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«.

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako srede in sabote o poludne. Cena za vse leto je 6 gid., za polu leta 3 gid., za četrt leta 1 gid. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — *Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvu »via Zenta 5«.*

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« Nuova Tipografia; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — *Inserati* (razne vrste naznaila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Ali smo Slovenci za svoje narodno - gospodarsko - politično delovanje zadostno organizirani?

(Konec.)

Enako bi splošno slovensko društvo dobrodejno vpljivalo ne kmetiški stan in njegove zadeve. Do sedaj ima vsaka kronovina svojo kmetiško družbo, kmetiške šole in druge zavode. Kranjska in Primorska sti dobile v novejšem času tudi svoja popotna učitelja kmetijstva. Ali izkušnja nas preživo učí, da vse to premalo vpljiva na našega priprostega kmetovalca, in upamo se trditi, da vse enake naprave so do sedaj še vse premalo dobrega sadu donesle.

In kaj je temu vzrok? — Gotovo nič drugega nego njihovo osamljeno ter v splošno življenje premalo razširjeno delovanje. Kaj nam pomagajo kmetiške družbe, šole in drugi podobni zavodi, kateri delujejo le nekako na papirji — nekako gosposko in umetno, iz česar se dá le toliko razvideti, da so, da figurirajo, á napram stroškom, katere talste stanejo, vendar pravega uspeha ne vidimo.

Naj nam teh vrstic nikdo za zlo ne vzame, ker nismo jih pisali iz kakega slabega namena, ampak z namenom, da bi nahajajoče se napačnosti odpravile, ter naše narodne zadeve zboljšale. Torej bi omenjeno slovensko društvo, v katerem bi se nabajali kmetijsko izobraženi možje, kaj dobrodejno vpljivalo se svojimi sveti, in v slučajih potrebe tudi s primerno denarno pomočjo na vsa narodna društva, šole, kmetiške občine ter po njih na posamezne kmetovalce. Nikakor tudi ni dovolj niti v dosego namena primerno, da kmetiške družbe dobivajo podpore za te in one stvari, ter potem za taiste nakupijo zlahnega plemena živino, raznovrstna semena itd., kar se pa vse potem kmetovalcem za drag denar prodaja. — Kde bo tedaj potem uspeh? — Naš kmetovalec še ni prišel do prepričanja, niti ni toliko premožen, da bi si stvari za poskušnjo za drag denar kupoval.

Temu zlu trebalo bi odpomagati in sicer bi morale najprvo kmetiške družbe same vsaj po svojih močeh kaj storiti, to je, z raznimi kmetijskimi poskusi kmetovalce zastopati preskrbeti.

To se ve da, vse se ne dá zastopati storiti; v takem slučaju bi tedaj občno slovensko društvo z materialno pomočjo v povzdigo kmetijstva veliko dobrega lahko storilo.

Ker je tudi v tej stroki korist splošnega sloven-

skega društva dokazana, preidimo na korist takega društva za manjše obrtnike. Ni neznano, s kakimi težavami se ima manjši obrtnik dandanes boriti. Veliki kapital je storil male obrtnike sebi sužnje, kar je v splošno življenje poseglo dotle, da niso samo manjši obrtniki po mestih postali pravi reveži, temuč čuti se ta nadloga uže v skrajnem kotu dežele, kder so se obrtniki še pred malo časom z svojim obrtom lahko pošteno preživeli.

Nova obrtniška postava obeča vsaj nekaj malo zboljšanja, katera pa, to se ve da, ne bode mogla vsega storiti — treba bode tedaj tudi lastne pomoči, da se v tej zadevi kolikor toliko na bolje obrne.

Tako pomoč bode pa treba naravnost izmeji naroda pridobiti, katera bode tudi tem zanesljivejša, ker bode se naslanjala na zaupanje naroda, za katerega bodo potem manjši obrtniki v vseh slučajih v njegovo korist tem gotoveje delovali.

In prav tu je najvažnejša točka za obrtniški stan, da dobi mej narodom svojo zaslombo, — da se pri svojih obrnih za potrebni kapital, bodi si posredno ali neposredno. V takih slučajih bilo bi mu tako slovensko društvo močna zaslomba, katero, ako bi mu tudi z denarnimi doneski posredno ne pomagalo, vsaj bi mu z dobrim svetom in svojim vpljivom lahko pomoglo do lažje pridobitve potrebnega kapitala.

Enako bi se z pomočjo občnega slovenskega društva lahko, ali saj lažje ustanovljale kmetiške — ob enem obrtniške posojilnice, katere bi ubogemu kmetovalcu in obrtniku dajale potrebnega denarja proti zmernim obrestim in na način, po katerem bi zaposojeni denar polagoma vračal.

Menimo, da smo vsaj poglavitno povedali o koristih takega splošnega slov. društva, katero bi z svojo delatnostjo slov. narodu lahko neizmerno veliko koristilo. Pred zaključkom svojega razmotranja hočemo poudariti še splošno korist, katera bi prihajala od takega društva, kar bi ga najbolj priporočalo, ter mu trajni obstanek zagotovilo.

Dandanes je svet uže tako, da od vsake stvari tirja nekaj dobička, in vzlasti priprostega človeka lahko ne pripraviti, da bi izdal krajcar, ako vé, da od dotične stvari nič ne dobi, tudi ako mu namen stvari še lepše razlagaš. In tak dobiček bi omenjeno društvo priplostemu ljudstvu kaj lahko podajalo. Slovenci imamo mnogo časnikov in v poslednjih letih so se nam knjige raznovrstnega zapopadka močno pomnožile. Ker pa naše slovensko ljudstvo še ni dospelo do zavesti, da bi samo iz sebe naročalo si časnikov in knjig, kar tudi splošna revščina nekoliko vzrokuje, imelo bi tako društvo tukaj prelepo polje, na kate-

rem bi se dalo z razširjevanjem slov. časnikov in knjig neizmerno veliko dobrega storiti. Koliko je še posameznih hiš, da celó vasi, kder se še čisto nič ne čita, kar je vzrok, da so enaki ljudje vedno manj izobraženi, nego tam, kder se saj nekoliko čita. Vzlasti na take krajevne razmere bi tako društvo moralo poseben ozir jemati, ter za nje naročiti časnikov in knjig, ter jih tako vzbuditi k dostojnemu telesnemu in duševnemu življenju.

Vzlasti pri našej slov. mladini bi se dalo tem načinom silno veliko dobrega storiti. Znano je, da naša slov. mladina se h kratkočasenju le prerada pregrešne in škodljive igre poprijemlje. S korenino bi trebalo jej izruvati to grdo strast, kar bi se z razširjenjem slov. časnikov in knjig najuspešneje storiti dalo.

Vem, da se pri tem poprime marsikaterega domoljuba nekaka plašljivost in misli si bode, da takega podjetja, vzlasti pri sedanjih okolnostih, ni mogoče izvesti. Ali nikar tako misliti; z dobro voljo in z unetim srcem za dobro stvar se da vse storiti. Rečimo, da nas je Slovencev poldrug milijon, tedaj od tega števila računimo, da bi društvo lahko štelo najmanj 100.000 udov, kateri bi se dali še pomnožiti s tem, da vsak premožnejši ud plača vsaj še za enega uda. Ako bi društvenina znašala 50 kr., kar je na leto gotovo malo, — tedaj ali ni 50.000 gold. uže lepa svota, s katero bi se dalo uže nekaj storiti in društvo samo bi se tudi prav lahko vzdrževalo.

Kakor smo uže v začetku spisa omenili: čitalnice in bralna društva nam ne zadoščujejo več, kajti one so nekako preveč omejene in ubožnejšemu ljudstvu nepristopne — vzlasti po večjih vaseh in trgih, kder se v gostilnicah nahajajo. Skrbeti nam je tedaj, da se slov. časniki in knjige razširijo mej narodom, da mu jih ne bode treba iskati po nepristopnih krajih, in vsa Slovenija naj postavi veliko bralno društvo.

Lep korak bil bi to tudi do izvršilne ideje — zedinjenja vseh Slovencev in tako do splošnega izboljšanja naših političnih, narodnih in gmotnih razmer. Slovenski domoljubi! nikar se več ne ohotavljajmo; krepko roko in za zvišeno stvar unetim srcem pričnimo ozbiljno delovati, združimo moči, in vzraste naj nam v sredini Slovenije steber splošnega slovenskega društva, na katerega se bodemo v vseh zadevah zaupljivo ozirali, ter v času skušnje nahajali pri njem svojo zaslombo.

Neznan.

Podlistek.

Rudin.

(Spisal J. Turgenjev, preložil M. Málóvrh.)

VI.

(Dalje.)

»Ehe! bogme i ti si kusast!« pomisli Pigasov; a Natalijino srcé je burno tolklo. Darja Mihajlovna je gledala dolgo in začudeno Volinceva in izpregovoril naposled prva; jela je pripovedovati o nenavadnem psu svojega prijatelja, ministra N. N.

Koj po obedu je odšel Volincev domov. Poslavljajoč se od Natalije, ni se mogel vzdržati, da jej ne reče: »Zakaj ste tako zmedeni, kakor da ste kaj zakrivili? Pred nikomer kriva ne morete biti!«

Natalija ga ni razumela ter samo za njim gledala. Pred čajem pride Rudin k njej in pripognošvi se čez stol jer reče tiho:

»Vse je kakor sên, ali ne? Jaz vas moram denes samo videti, vsaj za čas.« — Nato se obrne k m-lle Boncourt. — Evo, jej reče, tu je tisti feuilleton, ki ste ga ukazali, in pripognošvi se zopet k Nataliji zašepeta: »glejte, da okolo desetih pridete v borovo lopo: jaz vas bodem tadaj čakal.«

Tistega večera junak je bil Pigasov. Rudin se mu umakne. On je Darjo Mihajlovno silno dobro zabaval; najprej jej je pripovedoval o nekem svojem sosedu, ki je trideset let zdihoval pod ženskim zapovedništvom ter toliko oslabil, da je jednoč v pričó Pigasova zasukal rokave kakor ženska. Nato je prešel Pigasov na drugega sosedu, ki je bil najprej gizdalin, potem melanholik ter naposled hotel postati bankir.

»Kako ste se vi, Filip Stepanič, kot gizdalin nosili?«

»Lepo; na petem prstu imel sem dolg nohet.«

Največ se je smijala pa Darja Mihajlovna tedaj, ko je začel Pigasov umovati o ljubezni ter jo zago-

tavljati, da so tudi za njim ženske zdihovale in da ga je neka Nemkinja vroče kvi imenovala »apetitnega Afrikanca.« Darja Mihajlovna se je smijala, ali Pigasov ni legal; on se je res mogel s tacimi zmagami ponašati. Trdil je, da ni na svetu lažje stvari, nego narediti, da se v nas katera koli ženska zaljubi, samo govóri jej deset dni zaporedoma, kako je v njenih ustih raj, v očeh blaženstvo in kako ničeve so vse druge ženske proti njej; enajsti dan reče ona sama, da je v nje očeh blaženstvo, v ustih raj in da so vse druge ženske ničeve proti njej in naposled Vas poljubi. Na sveti se različne stvari godé; Bog zna, da li i Pigasov ni istine govoril?

Poludsetih je bil Rudin uže v lopi. Na daljnem bledem podnebju so se pojavljale zvezdice, druga za drugo; od zapada se še vse žari — tam je nebo jasneje in čisteje; mesec bleđi skozi brezovo mrežo. Ostala drevesa so stala ali kakor velikani ali jih niti razpoznavati ni bilo. Nobeden listič se ni zibal, v gornjih vejicah se je videlo, ko da nekaj slušajo, kar se godi po vzduhu. V bližini je stal veliki dom Darje Mihajlovne, a nekatera okna so bila še razsvetljena. Kratek in tih je bil večer.

Rudin je sklopil roke križem čez prsa in tako mirno stal. Srcé mu je tolklo hitro in jedva je dihal. Naposled čuje počasne tihe korake; Natalija stopi v lopo.

Rudin hlti proti njej in jo prime za roko. Ta je bila hladna ko led.

»Natalija!« reče on s tresočim glasom, »hotel sem vas videti — ni mi bilo mogoče jutrajšnjega dne dočakati. Povedati Vam moram nekaj, česar se nisem nadejal, česar denes zjutraj še sam nisem znal: jaz Vas ljubim!«

Hoke Natalijine, ki jih je on držal, stresó se.

»Jaz Vas ljubim,« ponavlja on; a kako sem mogel

tako dolgo samega sebe varati, kako da uže zdavna nisem uganol, da vas ljubim!... A vi?... Natalija, recite, a vi?«

Natalija je jedva dihal.

»Saj vidite, da sem prišla,« reče naposled Natalija.

»Ne, recite, ali me ljubite?«

»Zdi se mi... da...« šepeta ona.

Rudin jej stisne še življe roko in jo hoče objeti...

Natalija se brzo ozre.

»Pustite me, — mene je strah — zdi se mi, da nekdo sluša... Za Boga, bodite oprezni, Volincev sluti...«

»Bog ž njim! Denes ste videli, da mu ni odgovoril nisem... Oh Natalija! jaz sem srečen! Odslej naji nič več ne bo ločilo.«

Natalija se mu ozre v oči.

»Pustite me, prosí tihim glasom, čas je, da odidem.«

»Samo še trenotek!...«

»Ne! pustite me...«

»Ponovite vsaj še enkrat...«

»Vi pravite, da ste srečni!« vpraša Natalija.

»Jaz? Ni na svetu srečnejšega od mene. Sumnite li?«

Natalija vzdigne glavo. Plemnito, mlado lice bilo jej je prekrasno videti v tej tajinstvenej senci lope, pri slabej razsvetljavi razljavajočej se z mračnega neba.

»Znajte torej!« reče ona — jaz bodem Vaša.«

»O Bog!« vsklikne Rudin...

Natalija je odšla mej tem hitro.

Rudin je ostal še nekoliko hipov v lopi, potem odšel tudi on počasi iz nje. Mesec mu razsvetli lice; na ustih mu je trepetal blažen smehljaj.

»Jaz sem srečen,« reče na polu glasno. »Da, jaz sem srečen,« ponavlja še enkrat, ko da bi hotel samega sebe preveriti o resnici svojih besedi.

Zdaj si izpravi obleko, potrese z glavo in veselo z rokama mahajoč, odide z vrta.

Zaupnica

velečestitemu gospodu kanoniku Štrku, poslancu za Podgrajski okraj v dež. zboru Istrskem, katero so poslali načelniki ondotnih večih občin, glasi se tako-le

Velečestovani gospod poslanec!

Prečastiti gospod kanonik!

Ko ste blagovolili prevzeti poslanstvo našega okraja v deželni zbor Istrski, nadejali smo se, da bode, prečastiti gospod kanonik, uporabljali svojo izredno nadarjenost, učenost i strokovnjaško zvedenost v korist slovanskemu narodu v Istri, kateremu so prijatelji tako redki.

Pri tej nadeji pa tudi nismo prezirali težav, katere ima slovanski poslanec v naši deželni zbornici, kder samooblastno gospodari brezobzirna večina, ki pa zastopa manjšino Istrskega prebivalstva.

Nismo se motili nego s pravim zadovoljstvom sledili smo vašemu požrtvovalnemu, neustrašljivemu i moškemu delovanju. Razkladali ste nasprotnikom našim z neovrgljivimi dokazi težnje i potrebe preziranega naroda.

Bližajo se nove volitve. Da si vemo, da ste z raznimi poslovi preobloženi, vendar želimo in upamo, da bode, tudi za novi zbor sprejeli mandat našega okraja ter svojo tako sijajno spričano moč posvetili v jednakej meri, kakor do sedaj, koristi Istranov.

Prečastiti gospod kanonik! Blagovolite prijazno sprejeti našo iskreno zahvalo za ves Vaš mnogit trud i bodite prepričani o našem osebitem zaupanju.

Sledj podpis.

Podgrad v dan 10. aprila 1883

Politični pregled.

Notranje dežele.

Naš cesar je 12. t. m. prišel v Monakov obiskovat kraljevo obitelji.

Cesarjevič Rudolf in cesarjeva Stefanija sta se preselila v Laksenburg, kder ostaneta poleti. Meseca avgusta se pričakuje v cesarjevi obitelji dogodek, katerega z veseljem pozdravi najvišja vladarska hiša i z njo vred vse avstrijsko prebivalstvo.

Ko je cesar sprejel državnega zbora načelnika dr. Smolko, da mu je poročal o delovanju državnega zbora, grajal je napadalno postopanje levice pri šolskej debati.

S cesarskim patentom od 11. m. je kranjski deželni zbor razpuščen in zaukazane so nove volitve. — Drug cesarski patent od istega dne pa sklicuje k zborovanju te le deželne zbere: dolnje-avstrijskega na 21. maja, solnograškega, štajerskega in silezijskega na 26. maja, tirolskega na 4. junija, bukovinskega na 20. junija, dalmatinskega na 28. junija, goriškega in istrskega na 16. avgusta. Drugi deželni zbori se utegno še le pozneje sklicati, kranjski pa se utegne sniti one dni, ko bo cesar na Kranjskem.

Vsled Najvišjega sklepa je naučno ministerstvo zaprlo nemško paravelko na gimnaziji v Meserichu na Moravskem, ker je bilo vsako leto jako malo učencev, letos v vseh štirih razredih le 48. — Prihodnje leto namerjava ministerstvo zapreti tudi nemško gimnazijo v Stranici, ker je tudi ta zelo slabo obiskovana.

Minister za poljedelstvo je prišel 14. t. m. v Prago ter obiskal poljedelsko razstavo.

»Pester Lloyd« je prinesel te dni članek o Primorskih razmerah, v katerem je izrekel, da je s spremembo § 14 sodniškega reda za Dalmacijo in Istro odklenkalo »Irredente« v Primorskih deželah, da bo s to spremembo tudi konec Italijanskega nadvladanja v teh krajih; gledé Trsta pa dostavlja, da bi morala vlada podpirati slovanski element v okolici in v Trstu in prirediti volilni red za mesto, ali takozvani mestni statut; potem bo tudi trž. gnjezd

Na to se tiho razdelé borove veje pri lopi in prikaže se Pandalevskij. Najprej se pazljivo ogleda, pokima z glavo, ugrizne se v ustne in reče: »Tako je to. Treba o tem poročati Darji Mihajlovi,« in zgine z vrta.

VIII.

Volincev, vrnovši se domov, bil je tako utrujen, tako nevoljen in je po svojem prihodu tako brzo v svojo sobo odšel, da je Aleksandra Pavlovna poslala po Ležnjeva. V vsakej nepriliki je poslala ona po njega. Ležnjevej je dal glas, da pride drugo jutro.

Volincev ni družega dne ni veseleji bil. Po čaju je hotel nekam iti, ali ostal je doma, legel na divan in vzel v roke knjigo, njega redko prijateljico. Volincev ni baš rad čital, a pesen se je uprav bal.

»To je nerazumljivo, kakor kakšna pesen,« rekel je on često ter v dokaz navel te le granese pesnika Ajbulata:

»I do konca pečalnih dnej
Ni gordij opit, ni razsudok
Ne izomnuš rukoj svoje
Krovavih žizni nezabudok.«

Aleksandra Pavlovna se je bojzljivo ozirala na svojega brata, ali ga nadlegovala s prašanji. Voz je pridrdral na dvorišče. »No« — pomislila ona — »hvala Bogu, tu je Ležnjeve.« Na to vstopi sluga ter javi — Rudina.

Volincev vrže knjigo v stran in skoči z divana.

»Kdo?« zavpije na slugo.

»Rudin, Dimitrij Nikolajič,« ponovi sluga.

»Naj vstopi. a ti sestra pusti naji sama.«

»Zakaj?« ugovarja ona . . .

»Jaz gotovo vem, zakaj idi, prosim te.«

Rudin vstopi. Volincev stoječ sredi sobe se mu hladno nakloni, roke mu pak ne da.

»Vi me niste pričakovali, je li,« začne Rudin in dene klobuk na okno.

Ustne so se mu tresle. Bilo mu je neugodno, ali gledal je, da skrije svoj nemir.

»Irredente« k malu prazno. — Če uže Madjari tako govore, kaj misli k temu naša tržaška vlada? »Tristerca« je tudi prinesla pesnetek iz »Pester Lloyd«, pa izpustila je to, kar je tam stalo gledé Trsta! — Uže vé zakaj!

Gališki deželni namestnik grof Potocki je odstopil; cesar je 10. t. m. podpisal njegovo dotično prošnjo.

Avstrijsko-ogerski konzulat se preuredé in se bo pri tem poseben ozir jemal na trgovinsko-politiške zadeve. V ta namen se napoti izvenredni poslanec baron Teschenberg na balkanski polucok, da preišče važnejše konzulate ter se podučí o njihovih zadevah.

Vnanje dežele.

V diplomatskih krogih se pripisuje prihodu bolgarskega kneza na Cetinje velik pomen. Po zaupnih poročilih iz Peterburga sta oba kneza sklenola zvezo v gotovih zadevah.

Kronanje ruskega carja se bo 27. t. m. vršilo v Moskvi z največjo sijajnostjo ter se ne izvrši brez velikih političkih nastopkov. Zastopane bodo vse vladarske hiše, dvor in države, celo republike Francoska, Švica in severna Amerika so določile poslance, ki se vdeležé slovesnosti ter bodo čestitali carju v imenu teh držav; Avstrijsko cesarsko hišo bode zastopal nadvojvoda Karol Ludovit, ki 20. t. m. odpotuje z nadvojvodinjo Marijo Terezijo v Moskvo. Srbijo, Črnogoro in Bolgarijo bodo zastopali sami vladarji teh držav; zadnja dva sta uže na potu; črnogorski knez je prišel na binkoštni ponedelek ob treh zjutraj v Trst ter uže ob šestih proti Dunaji odpotoval, bolgarski knez pa se je isti dan odpeljal iz Milana skoz Nemčije v Moskvo.

Slovesno naznanjevanje kronanja se bo zadnje tri dni pred kronanjem godilo tako-le: Generalni adjutant, dva general majorja, dva kronska višja obrednika, dva glasnika, štiri cvorni obredniki, in dva državna tajnika, vsi na konjih, postavijo se na čelo dvema eskadronama s trobentači ter prejezdijo glavne ulice Moskve. Vse zgoraj imenovane osebe, razen glasnikov, častnikov in nižjih šarž bodo prepasane z svilnatimi pasi v državnih barvah, obšitimi s zlatimi resami, glasnika in višji obrednik pa bodo nosili svoje palice. Prvi dan zjutraj ob devetih se zbere ti sprevedniki v Kremlju na trgu senatu nasproti. Na ukaz prvega glasnika vzdignejo glasniki svoje palice, vsi se odkrijejo, trobentači zatrebijo in potem prebere tajnik manifest o kronanju. Po prečitanju razdelé glasniki manifest mej ljudstvo in trobentači zatrebijo carsko pesem: »Bože carja hrani!«. Spreved se potem napoti na »Krasnaja ploščad«. Tu se manifest zopet prečita in mej ljudstvo razdeli. General voditelj potem razdeli spreved v dva oddelka, ki hodita po raznih mestnih ulicah in razglasujeta manifest; ta spreved se ponavlja tudi zadnja dva dneva pred kronanjem.

Znano Marković, ki je v belgraške katedrali streljala na srbskega kralja in bila zarad tega hudodelstva k smrti obsodjena, pomilostil je srbski kralj.

Papeževi poslanci so se danes napotili iz Rima v Moskvo h kronanju ruskega carja.

Papež je odpravil apostolski vikarjat na Rumunskem ter v Bukrešu ustanovil vrhovnega škofa sedež.

V italijanskej državnej zbornici je 11. t. m. interpeliral Nicotera o zunanjej politiki in vprašal, ali je Depretis še zvest programu levice. Depretis je zagovarjal zunanjo politiko ter rekel, da ostane zvest načelom, za katera, ali proti katerim se morajo stranke osnovati. Nicotera je izjavil, da s tem odgovorom ni zadovoljin in predlaga nezaupnico.

V Berlinu je 12. t. m. odprl prestolni nastopnik zdravstveno razstavo v imenu nemške cesarice v pričó ministrov, poslancev zunanjih držav in najslavnejših zdravnikov.

»Res, nisem Vas pričakoval,« reče Volincev; po včerašnjem nadejati sem se mogel koga družega — s pozivom.«

»Umejem,« odgovori Rudin ter sede, »in hvala vam za Vašo odkritosrčnost. To je mnogo bolje. Prišel sem k vam kot človeku . . .«

»Ali bi ne bilo tudi brez komplimentov dobro?« opazi mu Volincev.

»Naj vam razložim, čemu sem prišel.«

»Pa saj sva znanca, zakaj bi torej ne pribajali k meni? To ni prvokrat, da ste me počestili s svojim prihodom.«

»Prišel sem k vam kot človeku,« ponovi Rudin, in se predam Vašej sodbi . . .«

»Na stvar!« reče Volincev, stoječ še vedno sredi sobe in jezno gledajoč na Rudina.

»Dopustite, prišel sem . . . da razložim, ali to se ne da naenkrat.«

»Zakaj ne?«

»Tu je vmešana neka tretja osoba?«

»Katera tretja osoba?«

»Sergej Pavlič, vi me umejete.«

»Dimitrij Nikolajič, jaz Vas čisto nič ne umejem.«

»Vam se ljubi . . .«

»Meni bi se ljubilo, da na kratko brez fraz govorite!« reče Volincev ostro.

Začel se je jeziti in to ne v šali.

»Čujte torej — sama sva tu. — Povedati vam moram — kar menda uže veste — da ljubim Natalijo in da smem misliti, da tudi ona mene ljubi.«

Volincev prebledi, ali nič ne reče, stopi k oknu in začne na vrt gledati.

»Dovolite, Sergej Pavlič,« nadaljuje Rudin; »da sem si svest . . .«

»Dobro, dobro! Le čudim se, kateri hudič Vas je s to novico k meni poslal . . . Kaj je meni mari, koga vi ljubite in kdo Vas ljubi? Nerazumljivo mi je . . .«

Volincev je gledal še vedno skozi okno, a glas mu je bil srdit . . .

Angleška vlada je dobila uradno naznanilo, da se misli kitajska vlada ustaviti naklepom francoskega pretektorata v Tonkingu.

Angleški časnik »Times« živo priporoča načrt novega sueškega prekopa, in trdi, da Leseps nema monopola. Egiptovska vlada pa je sestavila juridiško komisijo, da razsodi, ali ima monopol sueškega prekopa družba, in ta komisija se je soglasno za monopol izreкла.

V Dublinu se še vedno obscajo oni, ki so za toženi vdeležbe moritev in poskušanih moritev.

V cesarstvu Haiti se je unel hud upor. Uperci so z dinamitom razrušili most v Miragonsu, da je 200 oseb ostalo na mestu mrtvih in enolike bilo hudo poškodovanih. Ljudje begajo iz dežele.

Dopisi.

Iz Ivanjigrada 15. maja.

Patron naše cerkve, sv. Križ, se uže od starodavnih časov jako slovesno praznuje; tako je bilo tudi letos. Zbralo se je mnogo ljudstva iz sosednjih in tudi bolj oddaljenih krajev k obhajanju cerkvene slovesnosti v 6. dan t. m. Cerkev je bila kaj lepo okrašena. Popoldne je napravila mladina veselico pod tribojnico. Vršilo se je vse v najlepšem redu do solnčnega zahoda, potem pa so se razšli vsi vsak na svoj dom. Zdaj imamo jako lepe in poljskim pridelkom ugodne dneve; po dobrem dežju je nastopila gorkota, da vse veselo cvete in raste. Nadejamo se dobre letine in Boga prosimo zanj, kajti dobre letine nam zelo treba, ker nosimo težavna bremena i se s zadnjimi letinami ne moremo posebno hvaliti.

V Ljubljani 14. maja.

Zopet nekaj veselega iz Kranjske! Zadnja nemškutarska trdnjava v naši deželi je pala! Deželni zbor, kakor ste se uže iz časnikov prepričali, je razpuščen s cesarskim patentom 11. maja. V prvej polovici prihodnjega meseca ali še pred dno nove volitve, Bivši deželni zbor v svojej nemškutarskej večini je bil prava moralčna Plevna za ves narodni razvoj móra za narodno omiko in prosveto, nečuvena zausnica političnej dostojnosti, pravice in svobodi. 5% prebivalstva je vladalo nad 95%! To vam je bil parlament, da se Bogu usmili! In da so bili zastopniki teh 5% prebivalstva vsaj prvi Nemci! ali bili so reveži — ker so ga zapustili, iz katerega so porodili se — brez naroda, tedaj tudi brez domovine. Vsak človek, še cigan ima svoj narod, ali ti so bili breznarodni homunculi. No bivši deželni zbor in njegova večina po Vestenekovej milosti — requiescant in pace! Furrunt! bila sta, in ostaneta nam vedno v strašilnem spominu. Mi solz po njih ne bomo točili, nagrobnic ne govorili, to delo prepuščamo nemškutarjem: oni imajo več časa, ker se ne bodo vdeleževali volitev; mi pa se moramo pripraviti na nje in gledati, da izberemo može, na katere bo ponosen ves narod. In bogme, to bode! Novi deželni zbor stopi na pozorišče ves prenovljen — in capite et membris. Tudi novi narastaj bo zastopan in ne v slabih eksemplarih. Z razpuščenjem bivšega deželnega zbora je zginola iz Kranjske nekaj vsemogočna nemškutarska stranka iz vseh javnih zastopov — kakor kafra, in samo zavoljo lepšega bodo rekali nje kolovodje, da se ne vdeležijo volitev. Kaj neki tudi hočejo reveži, samo na-se navezani, brez etične podlage, brez nadkriljujoče omike, se svojimi bore 5% proti 95%? Samo v velikem posestvu bi utegnoli z nekaterimi svojih prodreti, kar pa še ni gotovo, ker časi se spreminjajo. Toliko se pa vendar uže danes lahko reče, da kandidati à la Dežman in robati baron Apfelbaum letos tudi tu ne bodo imeli sreče. Na vsak način je tedaj v novem deželnem zboru narodna večina nad dve tretjini gotova, ne pa, kakor piše nerazumljiva »Politik«, samo za dva glasa. Delovanje z narodno nad-dv tretjinsko večino pojde vse bolj od rok, nego v

Rudin vstane.

»Povedati vam hočem, Sergej Pavlič, zakaj sem k vam prišel, zakaj sem mislil, da pred vami ne smem skrivati ničesar . . . kar se tudi vas dostaje. Previsoko vas cenim . . . pred vami nisva hotela komedije igrati. Vaša ljubesen do Natalije mi je znana. Verujte mi, da znam svojo vrednost in da znam, kako malo sem vreden vas zameniti v njenem srci; ali ker se je stvar tako razvila, bi li bolje bilo, varati in slepariti vas i druge ljudi? Recite, Sergej Pavlič?«

Volincev si je položil svojo roko na prsa, ko da se hoče sam zavladati.

»Sergej Pavlič!« nadaljuje Rudin; »jaz sem Vaše žalosti uzrok, to znam . . . no umiti se pred vami . . . nama ni drugače mogoče bilo, nego s popolno odkritosrčnostjo. S tem, mislim, dokaževa svoje spoštovanje do vas. Odkritosrčnost, popolna odkritosrčnost s kom drugim bila bi nespametna; ali z vami je dolžnost. Nama godi misel, da naša tajnost v . . .«

Volincev se je glasno zasmijal.

»Hvala vam za toliko zaupanje!« vzklikne on, akoprem nisem vas prosil, da mi razodenete svoje tajnosti, kakor jih jaz vam ne bodem. Ali vi govorite še o nekej tretjej osobi. Iz tega ukrepam, da zna Natalija Aleksejevna za vaš prihod in za tega prihoda razloge.«

Rudin je prišel v zadrego.

»Ne; o tem nisem govoril z Natalijo Aleksejevno; ali ona misli tako, kakor jaz.«

»To je vse lepo,« odgovori Volincev po kratkem molku in začne s prsti bobnati po oknu — ali, verujte mi, mnogo bolje bi bilo, da bi me vi malo menj cenili. Meni, da vam resnico povem, vašega spoštovanja kar nič treba ni. Toda — kaj želite zdaj od mene?«

(Dalje prihodnjik.)

bivšem deželnem zboru, ki je živel samo ob demonstracijah in prepirljivih debatah. Zato: Živio novi deželni zbor!

Domače in razne vesti.

Odbornikom društva »Edinost«! Jutro o poludne bode odborova seja v prostorih del. podpornega društva. Dnevni red: 1) Predlaganje računov po g. denarščarju in volitev še enega pregledovalca. — 2) Posvetovanje zaradi obnove zborov v Brezovici 3) Poročilo glede oddanih prošelj. 4) Prejemanje mnogih novih udov.

Tržaške novosti. Binkoštni prazniki so bili pravlepi, prijazni. Po Trstu je bilo oba praznika zjutraj velikansko gibanje v cerkvah, posebno pri sv. Justu, kjer je mil škof birmoval. Prejelo je oba dneva sakrament svete birme okolo 900 otrok. Botri in birmanci so oba popoldne polnili okolico, kjer je bilo tako živahno, da so bile vse gostilne prenapolnjene in da so izvoščiki imeli posla nad glavo. A tudi čez morje v Istro, na Goriško in v Postojno je oba praznika potovalo vse polno izletalcev; tako na priliko je odšlo s parobrodom v nedeljo in ponedeljek v Koper nad 850 oseb, v Izolo in Piran kakih 200 oseb, v Gorico Kormin kakih 800 oseb, v Postojno okolo 900 oseb; v Skednji je bilo v nedeljo gotovo nad 1200 Tržačanov in v drugo okolico jih je odšlo gotovo kakih 2 do 3000; vsega skup more se računati, da je te praznike izletelo iz Trsta nad 8000 oseb, in da so vsi ti ljudje gotovo potrosili najmanj 20.000 gld. Vidi se iz tega važnost Trsta za vse bližnje kraje. A pri vsem tem so bili tudi v Trstu zvečer napolnjeni vsi javni vrtni in vsi razni vrtni pri gostilnah, na akvedotu je bila godba v treh krajih, sploh povsod vse polno veselja — in vendar vedno in vedno zdihujemo, da se nam slabo godi!

Tetralogija Wagnerjeva, katera se je imela začeti včeraj v »Politeami« preložena je za 8 dni, in kakor se sliši, utegne celo splavati po vodi; uzrok temu je, ker mestna komisija za varnost proti požarom zahteva mnogo novih priprav gledé varnosti za vsak slučaj nesreče.

Tržaški listi se pripravljajo zaradi novega ravnatelja na mestnej gimnaziji in pa zaradi učiteljev in učiteljic, židov in židinj. Kar se tiče ravnatelja, najraje bi nekateri videli, da bi poklicali kako novo moč iz obljubljenih dežele, kar pa ne pojde. Največ nade, da postane vodja, ima profesor Vetak, ki je bil poprej na gimnaziji v Kopru, a zdaj služi uže več let na tuk. mestnej gimnaziji. Kar se tiče pa učiteljev in učiteljic, skoraj vsi so proti židom, katerih je dosti nameščenih na mestnih šolah, a listi še bojé povedati to, kar jim je na srca in nekateri še celo tako bolj sramežljivo zagovarjajo žide. Rudi bi, pa se boje Mojzesa, in potem je v Trstu malo neodvisnih listov, manj ali več se skoraj vsi bojé gospodarjev bank in drugih zavodov, ki včasih kaj puste od sebe. Ali ni smešno to stanje tukaj v Trstu? A kaj le smešno, da ne bi bilo tudi žalostno.

Črnogorski knez je došel v ponedeljek uže ob 3¹/₂ ure zjutraj v Trst na ruskej korveti »Djigit«; ob 6¹/₂ uri je naznanjal ta prihod strel kanonov na Tržaškem gradu in odgovarjal je zopet daljni strel na morju. Knez se je precej peljal iz korvete na kolodvor, kder ga je čakal in sprejel vojaški poveljnik tržaški se svojim štabom v velikej paradi; spremljali so kneza črnogorski minister Stanko Radonič in njegov prvi adjutant Niko Matanovič, potem ruski poslanik na Črnogorskem dvoru, in še več drugih črnogorskih in ruskih oficirjev, vsi prav lepi gospodje v prekrasnih oblekah, pravi slovanski junaki. Ruska korveta, ki ima 9 kanonov in 160 mož, ostane še nekaj časa tukaj. Knez je odpotoval na Dunaj, kder se ustavi nekoliko dni in bode prebival v cesarskem gradu. Od tam pa odpotuje direktno v Moskvo h kronanju ruskega carja. Pred kolodvorom je bilo k ljubju temu, da ni bil znan prihod kneza, vse polno radovednega ljudstva.

Samomor. Trgovski agent Josip Forminach, 37 letni elegantni mož, skočil je v nedeljo pri sv. Andreju v morje in je utočil. Uboštvo in zadrege so bile uzrok samomora.

Požar. Vstal je v nedeljo ogenj v prodajalnici nekega Angelo Chius v Via sette Fontane, 303; a mestni pompirji so ta ogenj kmalo zadušili; škoda je vsled požara nekaj nad 500 gld. Tudi v ponedeljek nastal je požar v prodajalnici nekega kotlarja, katerega pa so pompirji hitro vgasnoli.

V morje je padel v soboto desetletni šolarček na bregu ribjega trga, dva mornarja sta zapazila to in dečka iz morja izvlekla. Neprostovoljna kopelj mu ni škodovala.

Brez noža, to v Trstu ne gre v praznikih. V nedeljo se je tepel fakin Fantino Peter v Starem mestu, pa je ujel globoko rano pod rebra, tako sicer da zdaj stoče v bolnici; v ponedeljek pa je nek pisar S. F. z Reke tudi v starem mestu dobil tako pod rebra, da jo bo pamtil vse življenje, in v nekeje gostilnici so pijanci nevarno ranili celó gostilničarja samega. Ne govorimo zdaj o plavih očesih in zmlatenih hrbtih, katerih je bilo vse polno, ker vino in surovost sta imela svojo žetev te praznike.

Ponesrečili so v ponedeljek: 38 letni Ivan Korsi iz Škofij pri Kopru, katerega je povozil nek izvošček; 6 letni Ivan Kariž iz Trsta, kateri je padel po stopnicah in si oko poškodoval, pa izbil več zobov; — 18 letni pek Sustersič Ivan iz Komna, ker je padel iz peči, na kateri je spal, tri metre globoko in si močno poškodoval prsa; — Parš Jož. iz Rocola, ker si je zlomil desno nogo; — Merline Jožef iz Goriškega kateremu je v Lloydovomu arsenalu mehanična žaga močno poškodovala desno roko.

V noči 10. maja so neznan lopovi prodrli v Pertotovo kampanijo št. 15 v Rojanu, ter odnesli 16 sežnjev dolgo verigo od vodnjaka.

Statistika v oči kolje naše lahone.

»L'Indipendente« je skočil kar iz kože, ko je te dni čital v geografiji, katero je izdal ravnatelj ljudskih šol v Trstu, g. M. Bassa, rodoma Italijan in izvrsten školnik, ki gotovo dobro pozna mestne razmere po šolarjih, če uže ne po drugih studijah. — V tej geografiji, katero rabijo v Trstu v VI. VII in VIII tečaju ljudske šole, morejo se čitati na 53. strani te le številke: — v Primorju žive razne narodnosti. V Trstu in v okolici je skupaj 52% Slovencev, 36% Italijanov, 8% Nemcev in 4% židov. — Na Goriškem je 69% Slovencev, 25% Furlanov, 5% Italijanov, in 1% Nemcev. — V Istri živi 56% Hrvatov, 12% Slovencev, kar je vse jedno, kakor da bi se reklo Hrvatov, 32% Italijanov in 1% Rumuncev. Iz tega se torej vidi, da na Primorskem imajo Slovenci in Hrvatje 1/3, in da bi si ti 1/3, dali ukazovati od ene tretjine Lahov, mej katerimi je zopet 1/3, poitalijančenih Slovanov in renegatov, to vendar ne pojde več dalje! Gospod »L'Indipendente« naj se le jezi, a vrsta je na nas, da se jezimo, ker preveč je uže tega slepenja, da je tukaj italijanska zemlja. Nadejamo se, da se bode ta lohonski list še bolj jezil, in toliko časa jezil, da pogine od same jeze. — A njegova jeza, njegove burke ne spremene resnice, da ta zemlja je naša slovanska.

Številke govore. Na zadnjem predavanju pri Zelenem hribu je predavalec mej drugim tudi rekel, da se število zadnjega, 4. stanu vedno bolj množi, a število srednjega stanu pa vedno bolj pojemlje, kar je velika nesreča. — To resnico nam najlepše ilustrirajo te le številke: Na Saksonskem, kder so ljudje vendar jako pridni in delalni, je bilo v letu 1878 748, v letu 1879 763 in v letu 1880 767 na vsakih 1000 prebivalcev takih, ki so imeli letnega dohodka manj, nego 300 gld.; takih ljudi, ki imajo dohodka od 1200 do 4000 gld. je tam le 47 na vsakih tisuč ljudi in le 5 na tisoč je takih, ki so bogati in imajo dohodka od 10 do 12000 gld. na leto. Se slabša razmera je na Pruskem, kder je 92% ubogih, 5% takih, ki imajo dohodka letnih 600 do 1200 gld., prav srednjistan, ki ima dohodkov od gld. 1500 do gld. 4000 pa še 2% ne znaša; pravih bogatinov, ki imajo dohodka od gld. 10000 do gld. 20.000 pa je na Pruskem le 9634. Če premislimo, da ima Pruska skoraj 26.000.000 prebivalcev, tako pridemo do sklepa, da pride na Pruskem na vsacega bogatina regiment od 2700 ubožcev. — Ta razmera pa se množi z vsakem dnevom tako, da po sedanjem socialnem sistemu pridemo do tega, da na vsak milijon ljudi pride eden velik milijonar, navadno žid, drugo pa bo vse reva. — Gledé pretenja te občne nadloge je napravil nek imeniten pisatelj, ravnatelj zavoda »familistere« v Parizu, nek Godin, na francoski državni zbor spomenico, v katerej nasvetuje mesečno državno zavarovanje na ta le način. 1) Vsak, kder le količak več zasluži, nego mu je treba za življenje, naj plača po razmerah za dotični zalog. 2) Vsaka dedščina na postranska debla, brate, bratrance itd. pripade državi. 3) Od vsake dedščine morajo tudi direktni dediči, otroci in roditelji, plačati v ta državno zavarovalni zalog progresivne odstotke. — Iz tega zaloga bi se potem podpirali vsi veliki ubožci, mali rokodelci itd. Stvar je sicer jako radikalna, vendar pa sili k mišljenju. Da mi radi pišemo o takih stvarih, to je naravno, saj je naš narod večinoma ubog in čestokrat mu gospodari tuji kapital v domačej zemlji; opravičena je torej naša misel, da prav Slovanstvo ima pričakovati zboljšanja po predgugačbi sedanjih socialnih razmer; zatorej ne umejeno, zakaj ne bi smeli slovanski listi pisati o prašanju, ki zdaj ves svet najbolj zanima. Naj povemo nekaterim, da imamo celó pripravljen članek: Pametni socializem prikladen Slovanstvu«. Le mislite, gospoda!

Tramway iz Trsta v Vipavo. Trasi-ranje tega podjetja je do Miramara uže dovršeno, zdaj se vrši mej Miramarom in Sistijano.

Sokolov izlet v Skednjo na binkoštno nedeljo je bil kaj zanimiv. — Sokolovcev v popolnej društveni opravi je bilo 29, drugih Sokolov pa kakih 50. Sokolovcem se je pridružilo tudi mnogo udov delalskega društva, tako, da je marširalo pod Sokolovo zastavo najmanj kakih 300 ljudi. Skedenjska godba je prišla Sokolu naproti do Sv. Andreja, a pod grčem je čakal Sokola odbor »Gospodarskega društva« s krasno hrvatsko zastavo in Skedenjski pevski zbor; vsa pot do Skednja pa je bila prenapolnjena domačega ljudstva, ki je Sokola navdušeno pozdravljalo. Predsednik omenjenega društva G. Godina je Sokolovce z gorkimi besedami pozdravil, odgovoril mu je prav tako gorko tajnik Sokola, gosp. Sakser, — potem pa so skupaj marširali v Skednjo. Prve ste bili zastavi, potem godba, potem pevski zbor, Sokol, gospodarsko društvo skedenjsko, delalsko društvo in nazadnje drugi gostje; dolga vrsta, gotovo kakih 600 ljudi, pomikala se je počasi skoz Skednjo, mej petjem, godbo in streljanjem možnarjev, na veselični prostor. Skednja je bila okrašena se zastavami in zelenjem, prav tako veselični prostor, na katerim se je bilo zbralo okolo 900 oseb, kolikor se more računati po dohodkih pri vratih. Skedenjska godba je godla same domače in prav dobro; Skedenjski pevski zbor pa je pel po starej navadi prav odlično in tržaški pevci so pod vodstvom g. Tance-ja jako dopadali se zborom »Mlatiči«, za Skednjo primernim zborom. Nagovor predsednika, g. Vučkoviča, v katerem se je Skedenjem toplo zahvalil za prekrasni sprejem in navzoče navduševal, do goje mej seboj dobra narodna društva, mej temi tudi mladega Sokola, kateri uže denes po še le 4 mesečni vaji pokaže nekoliko uspeha in napredka, navdušeno so sprejeli vsi navzoči. Po končanem tem govoru je nastopil Sokol in je kakih 10 Sokolov, mej njimi posebno gg. St., P., Š. in V., iznenadilo občinstvo se svojo veliko spretnostjo in zadosti elegantnim kretanjem na drugo. — Da je občinstvo na vsak gibljaj jako pazljivo obračalo oko, to se da misliti; saj stvar je za naše občinstvo še nova in reči moramo, da je bilo občinstvo veselo

iznenadjeno pri prvem javnem nastopu našega vrliga »Sokola«. Lehko si je torej misliti, da so Sokolovci želi obilo pohvale. — Pohvatiti moramo tudi g. Sancin-a, kateri je skrbel za dobro pijačo in dobra jedila, tako sicer, da so bili izletci vsi jako zadovoljni s postrežbo. Točno ob 9 uri je odšel zopet Sokol, spremljan od Skedenjev in godbe, mej živahnimi žvioklici. — Sokolu in Skedenjem moramo pa le čestitati k lepemu izletu in prekrasnej prvej pomladanjej veselici na prostem. Zdaj pa še par besed. Ta izlet je pokazal, kako priljubljen je Sokol mej našim narodom, dokaz temu je tudi, da se je precej po izletu zopet vpisalo več novih udov, mej katerimi si je dalo 15 uže napraviti obleko, tako, da bode čez mesec dni uže okolo 50 Sokolov preskrbenih s prekrasno Sokolovo opravo. — Da Sokol bolj imponira tudi Italijanom, treba je pri prihodnjih izletih na to paziti, da se vdeleži najmanj 40 Sokolov v popolnej opravi. — Potem je treba vsak mesec tacega izleta v okolico, ker s tem društvo povzdigne tudi narodno zavest v okolici. — Odbor naj torej dela marljivo, da se društvo širi in napreduje v popolnem zmislu besede, kar mi iz vsega srca želimo.

Policijsko. Dva mlada rokodelska fanta stepla sta se v soboto v starem mestu; 14 letni dečko je svojemu nasprotniku zabodel nož globoko v roko, vsled česar ga je policija precej vjela in peljala v luknjo. — 80 letnega fakina zaprla je policija, ker je kradel perilo. Neka dekla je dobila prosto stanovanje v hotelu v ulici Tigor, ker je zapeljevala dečke k tatvini. V ostalem so bili dolgoprstniki te praznike še precej mirni.

Na koprskem učiteljski so se končale skušnje učiteljske sposobnosti dne 8. t. m. Izpita se je udeležilo 9 Slovencev, izmej katerih so izvršili izpit druge vrste ti-le gg.: Rustija Anton, Valentinčič Ivan in Zorn Ivan; tretje vrste gg. Likar Henrik, Miklavčič Anton, Šekli Anton, Uršič Viktor in pa gospodičina Vecchio Angela.

Gosp. lekarničar G. Piccoli priredil je prvo tovarno za medicinske pastilje v Ljubljani, ki deluje s parom in strojem.

Gospodarske in trgovinske stvari.

V poštne hranilnice se je v Avstriji vložilo v prvih 4 mesecih t. l. 3.041.858 goldinarjev. Od te svote spada na mesec april 684.455 gold. Število vlog čedalje bolj raste.

50. letni občni zbor društva Lloyd bil je v sredo 9. t. m. To društvo postalo je v 50 letih mogočno in bogato in je torej zdaj prvi činitelj v Trstu. — Z majhnim kapitalom začelo je, a vladna pomoč bila mu je vedno na razpolaganje in denes so srečni akcionarji tega društva, še bolj srečni pa so udeje upravnega odbora.

Iz letnega poročila tega društva je razvidno, da je lansko leto zidalo 6 mogočnih parobrodov, ki vsi drže na 40.000 metr. stotov, a v tem letu bode zidalo dva še večja parobroda, ki bosta držala nad 50.000 metr stotov vsak in dva manjša parobroda dala je zidati v »Stabilimento tecnico«. — Dobička je imelo društvo lansko leto 2.379.103,74, katerih 1.359.951,43 bode društvo v zmislu pravil porabilo za pomnoženje voznega parka in arsenala, ostane torej za razdelitev gld. 1.019.152,31; od tega zneska se razdeli po 40 gld. na vsako delnico, kar znaša gld. 960.000.— v rezervni fond se da gld. 17.613,57, gld., 17.381.— pa se razdeli kakor dividenda mej odbornike in gld. 24.157,74 se prenese na račun dobičkov za leto 1883. Občni zbor je nadalje sklenol, da društvo izda 12.000 novih delnic po 525 gld. vsako. — Potem je zbor volil nove revizorje in konečno so se zbrebale nekatera srečke posojila od leta 1874, 1881 in 1882, skupaj za 120.090 gld. Zavarovalni zalog za Lloydovo osobje znašal je koncem l. 1882 gld. 2.549.659,77; rezervni fond pa gld. 1.420.000. — Vse lepo in dobro, a da bi bila vlada 50 let podpirala, mesto zatirala, več drugih manjših društev, naše pomorstvo bi bilo denes gotovo na viši stopinji, nego je.

Tržaški promet v letu 1882. Kave, sladkorja, škorje, popra, pimenta, čaja, vanilje, čokolade, cikorije, sploh tako imenovanega kolonijalnega blaga, uvozilo se je v Trst po

Zeleznici	
v letu 1882 metrc.	608559 ali 98 pct. vse uvoznje
» » 1881 «	562295 « 8,2 « « «
» » 1880 «	446691 « 6,4 « « «
» » 1879 «	470768 « 7,3 « « «
» » 1878 «	409264 « 6,6 « « «
Mej kolonijali ima prvo mesto sladkor, katerega je došlo	
v letu 1882 metrc. 597805	
» » 1881 «	552730
» » 1880 «	441526
» » 1879 «	465932
» » 1878 «	403537

Uvažanje sladkorja je najbolj porastlo, kajti leta 1875 je došlo sladkorja v Trst le 160171 metr. stotov, a lansko leto uže skoro 4 krat toliko. — Sladkorja pa gre največ le skoz Trst v Levanto.

Po morskem potu je došlo v Trst:					
V letu:	1882	1881	1880	1879	1878
Kakave	600	330	470	330	468
Kave	242282	158269	132517	154697	158190
Sladke škorje	198	544	435	2079	4
Cassialigna	2175	470	488	55	4089
Nagel. cvečičev	423	348	204	181	321
Moškatovih orehov	6	8	2	31	16
Popra	16750	10473	5608	7598	7119
Čaja	753	187	162	91	83
Vanilje	1	—	—	2	—
Ingvera	518	254	265	182	371
Sladkorja	2045	1749	1338	1811	1342
Melare	149	391	112	78	—
Cikorije	63	9	78	18	44

Skupaj metrc. 268146 174475 142592 168123 172897
Kava je v uvozu čez morje najvažnejši pridelek; a uvoz tega blaga, ki je znašal leta 1871 komaj 64.051 metr. stot., znašal je lansko leto uže štirikrat toliko; a zaradi diferencialne carine se bo ta uvoz zdaj še hitreje in silno množil.

V takej primeri raste tudi izvoz iz Trsta, in sicer se je izvozilo po železnici

Table with 6 columns: Year (1882-1878), and rows for various goods like Kakava, Kava, Sladke skorje, Cassialignea, Nageljnovih čvečičev, Moškatovih orehov, Popra, Pimenta, Zag-a, Čaja, Vanilije, Ingvera, Sladkorja, Melase, Čokolade, Gikorije.

Skupaj metrc. 185254 101380 96269 78900 124840

Čez morje pa se je izvozilo

Table with 6 columns: Year (1882-1878), and rows for various goods like Kakava, Kava, Sladke skorje, Cassialignea, Nageljnovih čvečičev, Moškatovih orehov, Popra, Pimenta, Ingvera, Sladkorja, Melase, Čokolade, Gikorije.

Skupaj metrc. 589964 556809 441920 466832 377193

Pred desetimi leti je bil promet s kolonijali tak-le: uvoz po železnici metr. stot. 100097

uvoz po morju " " 101988 izvoz po železnici " " 67828 " " morju " " 95387

Skupaj metr. stotov 365,300

A lansko leto:

uvoz po železnici 608.550 " " morju 268.146 izvoz po železnici 185.254 " " morju 589.964

Skupaj 1.651.923 metr. stot.

Če primerjamo te številke, nahajamo, da se je promet v kolonijah v zadnjem desetletju velikansko povzdignol in več nego počel tvoril. — A reči smemo tudi, da največ tega prometa posredujejo zunanje, nemške hiše, ki so tukaj ustanovile svoje podružnice, in katerih se štedalje več v Trstu ustanovljajo.

Naši domači komisijonarji pa zbog tega nemajo več toliko dobičkov, kajti kupčija je postala vse bolj direktna; le ona hiša more znotraj prav uspešno delati, katera ima v notranjih velikih mestih svoja direktna zastopstva, svoje lastne zaloge. — Trstu to sicer ne škoduje, delo je le delo; a tako lahko bogateji nihče ne more več, kakor je bilo to mogoče pred 15 ali 20 leti. Kupčija napreduje, to je očitno; a na čisto novi način in tako, da tržaški trgovci ne delajo več postav za vse notranjske dežele, kakor so jih poprej.

(Koniec prihodnjič).

Tržno poročilo.

Kava—slaba kupčija.—Sladkor—prav tako. — Sadje malo prometa, cene šibke. — Olje — obrajtano, cene jako trdne. — Petrolje—se ne gane ne naprej, ne nazaj, ampak je stalno na 10 gld.—Domači pridelki — v prav slabem obratu. — Žito — živahneja kupčija, cene jako trdne.

Borsno poročilo.

Državni papirji iskani po viših kurzi; sicer pa je borsna postala jako previdna in rezervirana. Dunajska borsna dne 15. maja. Enotni drž. dolg v bankovcih . . . 78 gld. 65 kr.

Javna zahvala.

Podpisani izreka najtoplejšo zahvalo vsem rodoljubnim gostom od blizo i daleč za mnogobrojno udeležitev pri prvem izletu i veselici v Skednji, in isto tako slav. »gospodarskemu društvu« v Skednji za sijajni sprejem i skazano gostoljubnost, nadalje gg. pevcem, posebno pak g. učitelju, gg. godcem in gostilničarju g. J. Sancinu (Nemcu) za lepo sprejetje i dobro postrežbo naših vrlih gostov. Vsem skupaj pak kličemo: Na zdar!

V Trstu 15. maja 1883. Odbor »Sokola.«

Poslano.*

Iz Dolenj, 3. maja. Mila mi »Edinost«! Iz Dolenj nisi še nikdar svojim čestitim čitateljem donesla kakega dopisa. Namenil sem ti torej jaz danes par vrstic pisati: Sprejel nas je sloveči maj v svoje ljubo naročje, ali ne tako krasno, kakor katero drugo leto? Drevesa so še skoraj vsa v zimskej obleki; kukavica se žalostno glasi in mlo ozira po črnih gojzdih. Za vsakim malim dežjem prebučijo hudi vetrovi in se jih nič kaj ne veselimo. Zasluzki so slabi, in še narava nam grozi — kaj bo? Nahaja se pa v našej okolici mej ljudmi tudi take lisjake, da mirnim in poštenim ljudem miru ne dajo in iščejo priloznosti, kako bi le mogli komu kaj škod-

vat. Naj omenim le enega: Jaz sem tukaj v jelšanskej občini uže več časa za užitnega agenta in svojim gospodom pošteno služim. Ker se pa nemu lisjaku iz Jelšan po mojej službi sline cedijo, pisal je uže več pisem na moje gospodarje, da služba ne odpravljaj, da krčmarjem spregledujem, in več takih neumnih laži. In na njegovo satansko pisanje pošljejo vender moji pošteni gospodarji k meni enega pregledalca, kateri je hodil po krčmah preiskavat. Ta se je lahko prepričal, koliko hudobije da ima ta hudobni pisac v svojem hinavskem sreč. Tega hudobnega lažnika bodem v kratkim h sodnji na odgovor poklical. Kdo da je ta lisjak in kako mu je ime, bom drugičkrat povedal. Imamo jih polne koše zanj.

Josef Tomšič.

Pozor!

Podpisani, lastnik kavarne »Progresso«, prevzel je te dni tudi staroznano in po Slovanih v občie močno obiskovano kavnarno

»COMMERCIO«

v začetku ulice »Caserma«.

Priporoča se domačim in tujcem za mnogobrojno obiskovanje ter obljublja najpazljivejšo poštredžbo. Skrbel boe tudi, da bodo v kavarni vsi važnejši domači tržaški in tudi zunanji časopisi, posebno pa slovenski in hrvatski.

A. Šorli.

Dobra prilika za nakup pohištva!

Pohištvo, ki je ostalo po tržaškej razstavi, kakor za jedilne in spalne sobe, pohištvo za salon, nadalje pohištvo za 100 sob pripravljivo za gostilne in hiše na deželi, prodaja se pri IGNACIJU KRON v Trstu, Via Caserma N. 3.

ceniki s podobami brezplačno. Ako kedo zahteva, se kupljeno pohištvo pošlje tudi franco carine.

Čudodelni plašter (cerot).

Ozdravi temeljito vsako rano, bodisi še tako zastarana in kronična in tudi take, ki so se uže spremenile v raka, ustavi še tako močan glavobol, vse bolečine živcev in revmatizma v zglobah, čudodelno pomaga v bolečinah materinskih i. t. d. 50 letna skušnja z izvrstnim uspehom, kakor razvidno po neštevilnih spričalih, katere se morejo pokazati vsakemu — dobiva se le v lekarni

Rovis, Corso št. 47.

Advertisement for 'Neprevarljivo!' (Unfalsifiable!) featuring a portrait of a man and text describing a medical product or service.

Prva istrska voščarna

v Rovinju odlikovana na razstavah v Gradcu v letu 1880 in v Trstu v letu 1882. Priporočamo vel. čest. gospodom župnikom, č. cerkvenim društvom in drugim pobožnim zavodom, kakor tudi gosp. trgovcem naše izdelke iz voska od bučel, katerega ponujamo po sledečih cenah: I. vrsta. Velikonočne velike sveče (naša posebnost) naslikane na olje, okrašene se zlatom, srebrom in s podobami sv. pokroviteljev . Kilogr. gld. 3.— Sveče, duplirje, velike sveče itd. » 2.—

II. vrsta 1.65 III. vrsta 1.40 Slabša vrsta, sicer blago lepo na videz 1.20 NB. Te cene se razumejo v Rovinju, blago zacinano; povojilo (embalaža) račun se po ceni kar stane. V zameno se jemlje naravni vosek in voščeni odpadki po dobrih cenah.

Figli di Antonio Artusi.

Nagla in gotova pomoč za žledčne boleznij nastopke.

Ohranitev zdravja je odvisna zgoli od ohranitve in pospeševanja dobrega prebavljanja, kar ta je glavni pogoj zdravja in telesnega in dušnega dobrega čutenja. Najbolj potrjeno DOMACE ZDRAVILNO, prebavljanje vrediti, doseči primerno mešanje krvi, odpraviti pokvarjene nezdrave krvne dele, to je uže več let sploh znani in priljubljeni

dr. Rosa življenski balzam.

Napravljen iz najboljših, zdravniško najkrepkejših zdravilskih zelišč, potrjen je posebno kakor gotova pomoč pri vseh slabostih prebavljanja, posebno pri presedanju, po kislem dišečim riganju, napenjanju, bluvanju, pri bolečinah v telesu in želodcu. Želodcem krču, prenasabanju želodca z jedmi, zasliženju, krvnem navalu, hemeroidah. Ženskih boleznih, boleznih v črevih, hipohondriji in melanholiji (valed slabega prebavljanja); on oživlja vso delatnost prebavljanja, dela zdravo in čisto kri in bolno telo dobiva zopet poprejšno moč in zdravje. V sled te izvrstne moči je postal gotovo in potrjeno ljudsko domače zdravilo ter se sploh razširil.

I steklenica 50 kr., dvojna steklenica 1 gld. Na tisoče pohvalnih pisem lahko vsak pregleda. Pošilja se na frankirana pisma proti povzetju zneska na vse strani.

Gospod Fragner! Jaz Vas prosim, da mi pošljete s pošto 10 steklenic dr. Rosa-vega življenskega balsama. Pri tej priliki Vam naznanjem, da je ta lek izvrsten, kajti uže 3 mesece od kar ga rabim, pa ne čutim več nobenih bolečin v želodcu, kateri me je boel 10 let. Ozdravil je dalje ta lek mojo soprogo, katera le bila bolana čez 10 let na jetrah in vzdržuje zdaj tudi moje otroke pri najboljšem zdravju in jih varuje posebno mrzlice, ki je tukaj tako domača. — Sprejmite, gospodine zagotovilo mojega vi-socega spoštovanja, s katerim znanjam Kazimir Masnatek!

nadzornik železničnega podjetja v Aleksinacu u Srbiji.

Da se izogne neljubim napakam, zato prosim vse p. n. gg. naročnike, naj povsodi izrečno dr. Rosov življenski balzam iz lekarn B. Fragner-ja v Pragi zahtavajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno dr. Rosovega življenskega balsama.

Pravi dr. Rosov življenski balzam

dobi se samo v glavnej zalogi izdelavalca B. Fragner-ja, lekarna v Trstenu orlu v Pragi, Ecks der Spornergasse Nr. 205—3. V Trstu: P. Prendini, G. Foralocchi, Jak. Serravallo in Ed. von Leitnerburg, lekarničarji. V Gorici: G. Cristofolotti, lekarničar; G. R. Pantoni, lekarničar R. Kürner, lekarn čar; V Ogolji: Damaso d'Elia. V Zagrebu: C. Arasin, lekarničar. Vse lekarnie in večje trgovine s materijalnimi blagom v Avstro-Ogerskej imajo zalogo tega življenskega balsama.

Tam se tudi dobi:

Pražko domače mazilo

zoper bule, rane in vnetje vsake vrste. Ako se ženam prva vnamejo, ali strdijo, pri bulah vsake vrste, pri turih, gnojnih tokih, pri črvi v prstu in pri nohtanjih, pri zlezah, oteklinah, pri izmaženju, pri morški (mrtni) kosti zoper revmatične otekline in putiko, zoper kronično vnetje v kolnih, rokah, v ledji če si kdo nogo spalne, zoper kurja ošena in potna noga, pri razkopanih rokah, zoper lisaje, zoper otekline po piku mrševov, zoper tekoče rane, odprta noga, zoper raka in vneta koža ni boljšega zdravila, ko to mazilo. Zaprite bule in otekline se hitro ozdravijo; ker pa ven teče, potegne mazilo v kratkem vsa gnajica na-se, in rano ozdravi. — To mazilo je zato tako dobro, ker hitro pomaga in ker se po njem rana prej ne zaceli dokler ni vsa bolna gnajica ven potegnena. Tudi zabrani mat divječa mesa in obvaruje pred anetom (črnim prisadom); tudi bolečino to hladilno mazilo pospeši. — Odprte in tekoče rane se morajo z mlačno vodo umiti potem se le so mazilo nanje priprepi.

Skatljice se dobode po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Skušeno in po mnogih poskušah kot najzanesljivejšo sredstvo zna-no, odstrani naglušnost in po njem se dobi tudi popolno uže zgubljeni sluh. 1 sklenica 1 gld. a. v.

Advertisement for G. Piccoli's medicinal products, including 'Prva kranjska Lečniška tovarna hlepčkov (pastilj)'. It features a circular logo with a figure and text describing various pills like 'Salicilni hlebčki proti kataru', 'Sladčice iz gume', 'Sladčice iz sladnega izlečka', 'Hlebčki iz Pffefermünza', 'Hlebčki iz Santonine', and 'Hlebčki iz sode'. It also mentions 'Hlebčki iz tamarinde'.